

// Vplyv kryzy na finansy real'nogo sektoru ekonomik ta shlyaxy yix ozdorovlennya: monografiya / [A. I. Danylenko, V. V. Zy'movecz, O. O. Tereshhenko ta in.]; za red. chl.-kor. NAN Ukrainy A. I. Danylenka. – Ky'iv: DU «Instytut ekonomiky ta prognozuvannya NAN Ukrainy», 2014. – 520 s.

14. Finansova zvitnist' emitentiv [Elektronnyj resurs]. – Rezhy'm dostupu: <http://www.smida.gov.ua/>.

20.09.2019

УДК 332.15:911.325.5

JEL Classification: R380

Карпов Володимир, Гавриленко Анна

АНАЛІЗ УМОВ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МІСТА НОВОУКРАЇНКА

Розробка стратегії соціально-економічного розвитку території вимагає попереднього аналізу її стану. Для розробки соціально-економічної стратегії міста необхідно мати певні уявлення про тенденції, що складаються в різних секторах економіки міста. Для цих цілей необхідно проаналізувати динаміку основних показників розвитку міського господарства, стану економічної та соціальної інфраструктури. Прогноз тенденцій складаються в економічних і соціальних секторах міського розвитку дозволить визначити і проранжувати пріоритети соціально-економічного розвитку міста.

У статті проведено аналіз динаміки основних тенденцій розвитку економіки міста Новоукраїнка Кіровоградської області в 2010-2017 роках, виявлено основні тенденції, які спостерігаються в основних секторах економіки і діяльності підприємств міста. Визначено місце міста в структурі економіки Кіровоградської області та України в цілому. Доведено важливість прогнозування стану основних показників розвитку міського господарства з метою визначення пріоритетних напрямків його розвитку.

Визначено основні проблеми розвитку міського господарства. Проведено прогнозування динаміки основних показників стану секторів економіки і підприємств міста, наведені рекомендації визначення пріоритетних напрямків його розвитку.

Ключові слова: міське господарство, економічні показники, соціально-економічна стратегія, пріоритети розвитку, плани розвитку.

Карпов Владимир, Гавриленко Анна

АНАЛИЗ УСЛОВИЙ МЕСТНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ГОРОДА НОВОУКРАИНКА

Разработка стратегии социально-экономического развития территории требует предварительного анализа ее состояния. Для разработки социально-экономической стратегии города необходимо иметь определенные представления о тенденциях складывающихся в различных секторах экономики города. Для этих целей необходимо проанализировать динамику основных показателей развития городского хозяйства, состояния экономической и социальной инфраструктуры. Прогноз тенденций складывающихся в экономических и социальных секторах городского развития позволит определить и проранжировать приоритеты социально-экономического развития города.

В статье проведен анализ динамики основных тенденций развития экономики города Новоукраинка Кировоградской области в 2010-2017 годах, выявлены основные тенденции, наблюдаемые в основных секторах экономики и деятельности предприятий города. Определено место города в структуре экономики Кировоградской области и Украины в целом. Доказана важность прогнозирования состояния основных показателей развития городского хозяйства с целью определения приоритетных направлений его развития.

Определены основные проблемы развития городского хозяйства. Проведено прогнозирование динамики основных

показателей состояния секторов экономики и предприятий города, приведены рекомендации определения приоритетных направлений его развития.

Ключевые слова: городское хозяйство, экономические показатели, социально-экономическая стратегия, приоритеты развития, планы развития.

Karpov Vladimir, Gavrilenko Anna

ANALYSIS OF THE CONDITIONS OF THE LOCAL ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE CITY OF NOVOVUKRAYINKA

The development of a strategy for the socio-economic development of a territory requires a preliminary analysis of its condition. In order to develop a socio-economic strategy for a city, it is necessary to have certain ideas about the trends taking shape in various sectors of the city's economy. For these purposes, it is necessary to analyze the dynamics of the main indicators of urban development, the state of the economic and social infrastructure. Forecasting trends emerging in the economic and social sectors of urban development will allow to define and rank the priorities of the socio-economic development of the city.

The article analyzes the dynamics of the main trends in the development of the economy of the city of Novoukrainka, Kirovograd region in 2010-2017, identifies the main trends observed in the main sectors of the economy and enterprises of the city. The place of the city in the structure of the economy of the Kirovograd region and Ukraine as a whole has been determined. The importance of predicting the state of the main indicators of urban development with the aim of determining the priority directions of its development has been proved.

The main problems of urban development are identified. The forecasting of the dynamics of the main indicators of the state of the sectors of the economy and enterprises of the city has been carried out, recommendations have been made to determine the priority directions of its development.

Key words: urban economy, economic indicators, socio-economic strategy, development priorities, development plans.

DOI: 10.32680/2409-9260-2018-9(261)-30-44

Постановка проблеми. Стратегія розвитку міста є базовим програмним документом, який відображає бачення розвитку міста на перспективу, ставить стратегічні цілі, закладає принципи їх досягнення та пропонує підхід до організації й управління процесом впровадження. Вона ставить за мету досягнення економічного зростання, збільшення добробуту, підвищення конкурентоспроможності економіки міста, комфорту життя населення та реалізацію інтересів усіх секторів територіальної громади міста. Для розробки соціально-економічної стратегії міста необхідно мати певні уявлення про тенденції що складаються в різних секторах економіки міста. Для цих цілей необхідно проаналізувати динаміку основних показників розвитку міського господарства, стану економічної та соціальної інфраструктури. Прогноз тенденцій що складаються в економічних і соціальних секторах міського розвитку дасть можливість визначити і проранжувати пріоритети соціально-економічного розвитку міста.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми стратегічного планування розвитку міст розглядалися в наукових роботах як зарубіжних так і українських дослідників. Серед науковців насамперед слід виділити праці таких авторів, як: Р. Кемп, Е.Д., Блейкл, А.В. Єрмішина, В.В. Меркушов, Н. В., Сментина, М. В. Степанов, Ю.К. Перський, Н.Я. Калюжнова, К. Кропанцев, Н. Кухарська, А. Воротнікова, В.Н. Парахіна, К.А. Парахін та ін [1,2,3].

Невирішені раніше частин загальної проблеми. Зміни в економічній політиці держави зумовили потребу розробки стратегії економічного розвитку міста Новоукраїнка на 2017-2025 рр. з метою забезпечення належних умов життя для всіх мешканців міста та наближення стандартів життя до рівня провідних східноєвропейських міст.

Метою статті – дослідження та прогноз тенденцій що складаються в економічних і соціальних секторах міського

розвитку що дасть можливість визначити і проранжувати пріоритети соціально-економічного розвитку міста.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Новоукраїнська об'єднана територіальна громада знаходиться в центральній частині Новоукраїнського району на півдні Кіровоградської області (Центральна Україна). Центр громади – Новоукраїнка має статус міста з 1832 року, розташованого на берегах річки Чорного Ташлику та її приток Грузької й Помічної. З півночі землі громади межують із Маловисківським районом, на заході – з Добровеличківським. Новоукраїнка – вузол автошляхів, які сполучають громаду з найближчими та віддаленими територіями України, побережжям Чорного моря, Придніпров'ям, історико-культурними туристичними та торгово-економічними центрами. Відстань до Причорноморських портів близько 200 км. До західних кордонів 250 – 300 км, до Києва 300 км. Через Новоукраїнку проходить залізниця Одеса – Харків, а станція Адабаш (7 км від Новоукраїнки) – на залізниці Київ-Миколаїв. За 16 км від Новоукраїнки залізничний вузол станція Помічна.

Клімат помірно-континентальний північних степів із недостатнім зволоженням улітку, з нестійкою зимою. Середні температури січня: $-5,5^{\circ}\text{C}$, мінімальна: -35°C . Середні температури липня: $+20,5^{\circ}\text{C}$ і максимальна: $+38^{\circ}\text{C}$. Середня кількість опадів за рік – 500 мм і більше. Переважна кількість опадів припадає на теплу пору року.

Громада знаходиться в степовій зоні, поверхня – рівнинна, розчленована долинами річок, балками та ярами, ґрунти чорноземні, корисні копалини – глина і граніт.

У цілому природні умови території громади сприятливі для життя і господарської діяльності населення, громада має значний рекреаційний потенціал, який при вкладанні коштів у розвиток інфраструктури та покращення екології може бути використаний для розвитку туризму, як внутрішнього, так і міжнародного.

До складу спроможної територіальної громади входять 12 населених пунктів Новоукраїнської міської ради, Мар'янопільської та Сотницько-Балківської сільських рад. Загальна характеристика ОТГ представлена в таблицях 1 і 2.

Таблиця 1

Загальні відомості ОТГ

Кількість населених пунктів що входять до складу міської ради	Кількість населення	Загальна площа території ради (км ²)
12	19225	347,8

Економіку громади складають рільництво, тваринництво, харчова промисловість та виробництво будівельних матеріалів.

Таблиця 2

Відомості про населені пункти що входять до складу міської ради

Назва населеного пункту	Кількість населення		Кількість дворів		Відстань до центру ради
	Всього	з них виборців	Всього	з них жилих	
м. Новоукраїнка	17151	13542	6664	6586	0
с. Звірівка	549	402	256	234	9
с. Ново-олександрівка	364	309	170	153	8
с. Яблунівка	129	92	63	57	12
с. Кам'яний Міст	340	257	174	138	3,0
с. Мар'янопіль	188	138	93	84	1,8
с. Сгорівка	113	93	62	47	-
с. Сотницька Балка	55	34	50	43	3
с. Арепівка	18	9	17	6	2,5
с. Воронівка	222	183	113	108	5
с. Улянівка	96	69	56	51	6,5
с. Схід	-	-	10	0	8,5

На території громади функціонує низка закладів, що утримуються за рахунок бюджету органів місцевого самоврядування, у тому числі: 6 загальноосвітніх навчальних закладів I-III ступеня, 2 загальноосвітніх навчальні заклади I-II ступеня, 4 дошкільних навчальних заклади, 3 заклади позашкільної освіти, 9 закладів культури та заклад фізичної культури. На території громади функціонує низка державних органів, установ, що здійснюють повноваження щодо: правоохоронної діяльності реєстрації актів цивільного стану та майнових прав, пенсійного забезпечення, соціального захисту, пожежної безпеки.

Адреса офіційного сайту Новоукраїнської об'єднаної територіальної громади <http://nu-rada.gov.ua/>.

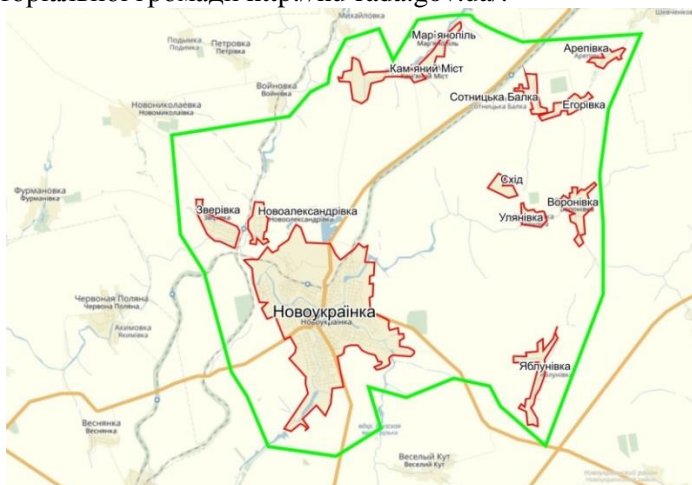

Рис. 1. Межі населених пунктів Новоукраїнської ОТГ

У таблиці 3 наведена характеристика земельного фонду ОТГ.

Таблиця 3

Структура земельного фонду ОТГ

Назва	Площа, га	%
1	2	3
Загальна площа земель	34784,39	100
Сільськогосподарські землі, у т.ч.:	29989,97	86,22
сільськогосподарські угіддя, з них:	28898,33	83,08

Продовж. табл. 3

1	2	3
Рілля	25590,2	73,57
багаторічні насадження	605,73	1,74
сіножаті	231,1	0,66
пасовища	2471,3	7,10
під господарськими будівлями і дворами	572,71	1,68
під господарськими шляхами і прогонами	341,45	0,98
землі, які перебувають у чтвдії меліоративного будівництва та відновлення родючості	174,79	0,50
Землі лісгосподарського призначення, у т.ч.:	1694,18	4,87
лісові землі	1694,18	4,87
чагарники	0	0,00
Забудовані землі, у т.ч.:	2118,43	6,09
землі житлової та громадської забудови	246,32	0,71
землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	1872,11	5,38
Землі рекреаційного призначення	0	0,00
Відкриті заболочені землі	14,44	0,04
Води	538,71	1,55
Землі запасу	0	0,00

Станом на 01.01.2018 року в ОТГ нараховується 946 підприємства малого бізнесу (табл. 4), з яких 47 од. – малого підприємництва та 899 од. – мікропідприємства. Чисельність фізичних осіб-підприємців становить 704 осіб.

Таблиця 4

Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності в ОТГ, одиниць

Показники	Роки			
	2015	2016	2017	2018
1	2	3	4	5
Усі суб'єкти ЄДРПОУ:	975	970	1080	946
з них СПД -				

Продовж. табл. 4

1	2	3	4	5
юридичні особи	238	238	239	242
з них малі підприємства	46	46	46	47
Фізичні особи-підприємці	737	732	841	704
Кількість малих підприємств	46	46	46	47
Середньорічна кількість найманих	3395	3398	3397	3401
працівників на малих підприємствах				
Питома вага зайнятих на малих підприємствах (% до населення в працездатному віці)	34	34	34	33
Питома вага середньорічної зайнятості на малих підприємствах в загальній кількості найманих працівників, %	74	74	74	74
Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) малих підприємств, млн. грн.	212,7	265,9	301,4	412,5

Продовж. табл. 4

1	2	3	4	5
Питома вага продукції малих підприємств в загальному обсязі реалізованої продукції (робіт, послуг), %	91	91	91	92

За зайнятості Новоукраїнська ОТГ займає високе местов області. Основна частка в структурі господарювання займає промислове виробництво – 30%. У 2015 році сільськогосподарське виробництво було на першому місці і займало 37%. Однак перше місце за валовим обсягом доходів займає торгівля – 38% (див. таблицю 5).

У таблиці 5. наведені дані про виробництво продукції в ОТГ за видами діяльності.

Таблиця 5

Виробництво продукції за видами діяльності, млн. грн.

Показники	Роки			
	2015	2016	2017	2018 (прогноз)
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство	112,5	142,4	99,1	109,1
Промисловість	93,7	127	117,5	115,2
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з їх ремонту	83,2	120,3	135,5	145,8
Готелі та ресторани	3,2	3,9	5,1	5,6
Транспорт і зв'язок	4,5	6,5	6,9	7,4
Фінансова діяльність	0,1	0,1	0,1	0,1

Найбільші землекористувачі – сільськогосподарські підприємства: СТОВ "Степ-Агро", ТОВ "Зерновик", СТОВ "Росія", ТОВ "Нива-Н", ТОВ "Новоукраїнське", ТОВ "Воронівське", ПАФ "Зірка", ФГ "Землероб". За 2017 рік вироблено 99,1 млн.грн. валової продукції сільського господарства у порівняних цінах, в тому числі продукції рослинництва на суму 93,7 млн.грн. та продукції тваринництва – 5,4 млн.грн.

Промислові підприємства Новоукраїнської міської об'єднаної територіальної громади: в тому числі переробна промисловість - філія ПАТ"Державна продовольчо-зернова корпорація України" Новоукраїнський комбінат хлібопродуктів", ТОВ "Абсолют Д", СТОВ "Степ-Агро" та добувна промисловість: ТОВ "Єврощєбінь", ТОВ "Горіховський кар'єр", ПП "Новоукраїнський гранітний кар'єр", ТОВ "Бантисівський щебінь", ПАТ "Капустянський граніт", ПАТ "Новоукраїнський кар'єр".

Доходи бюджету в об'єднаній територіальній громаді подані в таблиці 6.

Таблиця 6

Доходи бюджету в ОТГ, млн. грн

Показники	Рік			
	2018	2017	2016	2015
1	2	3	4	5
Податок на доходи фізичних осіб	41,35	37,24	0	0
Єдиний податок (крім с/г виробників)	7,22	6,77	4,11	2,79
Єдиний податок від с/г виробників	5,4	4,98	4,54	2,54
Доходи від відчуження нерухомості та землі	0,2	0,29	0,03	0,01
Податок на прибуток	0	0	0	0

1	2	3	4	5
Плата за землю	11,62	13,46	12,65	6,94
Податок на нерухомість	0,15	0,16	0,1	0,03
Акцизний збір	6,75	7,02	5,58	2,36
Інші місцеві податки та збори	0,13	0,43	0,12	0,11
Податкові надходження разом	72,62	70,06	27,1	14,77
Дохід від оренди комунального майна	0	0	0	0
інше	1,82	3,67	1,66	0,57

У 2015 році промисловими підприємствами було реалізовано промислової продукції у відпускних цінах на суму 173,9 млн.грн. у 2016 році – 213,7 млн.грн., за 2017 рік реалізовано – 280,3 млн.грн. У галузях сільського господарства та промисловості завершено реконструкцію адміністративного та виробничо-складських приміщень у хлібопекарню СТОВ "Степ-Агро", встановлено бункерну установки навантаження автотранспорту БПП-200х2 і стрічкового конвеєра КЛ-25-800/4600 на заводі по виробництву камене-щебеневої продукції потужністю 1 млн.т в рік у ТОВ "Єврошебін", реконструйовано будівлі і споруди ТОВ "Літа" для заготівлі та зберігання зернових культур. Розпочато будівництво наземної фотоелектричної сонячної електростанції ТОВ "Ліз-Маш" та завершено будівництво фотоелектричної сонячної електростанції СТОВ "Зоря".

Також у 2018 році планується ПАТ "Капустянський граніт" відкрити кам'яно-переробний комплекс потужністю 60 тис. кВт.м/рік в с.Кам'яний Міст, збудувати дільницю по прийманню, очищенню, сушці та зберіганню зерна на території фермерського господарства "Землероб" с. Воронівка, овочесховище ТОВ "Зерновик", наземні фотоелектричні сонячні електростанції ТОВ "Санвін14" та ТОВ "Інкоменерго".

У таблиці 7 приведені дані про структуру витрат ОТГ.

Таблиця 2.7

Структура видатків бюджету громади

Статті видатків	Значення, млн. грн	%
Державне управління	8,8	6,87
Дошкільна освіта	14,7	11,48
Соціальний захист та соціальне забезпечення	1,3	1,01
Житлово-комунальне господарство	14,6	11,4
Культура і мистецтво	7,3	5,7
Утримання закладів охорони здоров'я	0	0
Дорожнє господарство	5,4	4,22
Інші	76	59,33
Усього видатків	128,1	100

Як показують дані таблиць 6-7, децентралізація відкриваються деякі фінансові можливості по прибутковості бюджету ОТГ. Так податок на фізичних осіб постійно зростає (в 2015 -16 роках -0) і становить більше половини всіх власних надходжень бюджету ОТГ.

Основна частка видатків ОТГ йде на реалізацію проектів, освіти і державне управління.

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень.

Підсумки аналізу соціально-економічного стану м. Новоукраїнка можна визначити у наступному:

Новоукраїнка – місто обласного підпорядкування і центр адміністративного району, крупний виробничий вузол Кіровоградської області.

Робота господарського комплексу міста супроводжувалася певними об'єктивними складнощами, властивими для загального стану національної економіки, які програмують українську політику та економіку, негативно впливають на соціальну складову життя українців. Зокрема, за останні п'ять років не зросли суттєво обсяги промислового виробництва, залишається доволі низькою доля інноваційної продукції. Скоротилася чисельність зареєстрованих суб'єктів

підприємницької діяльності, значна доля тіньового бізнесу, недостатньо розвинуті туризм та індустрія гостинності, незначні обсяги іноземних інвестицій. Надходження до місцевого бюджету суттєво не підвищились. Потребують вирішення питання автомобільного сполучення із населеними пунктами району, що не мають залізничного зв'язку.

Пройдений аналіз стану розвитку Новоукраїнки дозволив визначити реалістичність поставлених пріоритетних завдань в стратегічному розвитку міста. Так були визначені наступні базові пріоритети соціально-економічного розвитку міста: економічний розвиток громади; розвиток інфраструктури громади; створення свідомої та активної громади з високою якістю життя.

Література

1. Єрохін С. А. Основні засади формування стратегій соціально-економічного розвитку України / С. А. Єрохін // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 12. – С. 18.

2. Жаліло Я. А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави : монографія / Я. А. Жаліло. – К. : НІСД, 2009. – 336 с.

3. Сментина Н. В. Стратегічне планування соціально-економічного розвитку на мезорівні: теорія, методологія, практика : монографія / Н. В. Сментина. – Одеса : Атлант, 2015. – 365 с.

4. Стратегія економічного та соціального розвитку міста Одеси до 2022 року. – Одеса: ТЕС, 2013. – 79 с.

5. Офіційний сайт статистики торгівлі для розвитку міжнародного бізнесу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.trademap.org/>

6. Про місто // Офіційний Веб-портал м. Новоукраїнка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nu-rada.gov.ua/>

7. Інвестиційний паспорт міста // Офіційний Веб-портал м. Новоукраїнка Кировоградської області. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nu-rada.gov.ua/>

1. Jerohin S. A. Osnovni zasady formuvannja strategij social'no-ekonomichnogo rozvytku Ukrainy / S. A. Jerohin // Aktual'ni problemy ekonomiky. – 2004. – № 12. – S. 18.

2. Zhalilo Ja. A. Teorija ta praktyka formuvannja efektyvnoi' ekonomichnoi' strategii' derzhavy : monografija / Ja. A. Zhalilo. – K. : NISD, 2009. – 336 s.

3. Smentyna N. V. Strategichne planuvannja social'no-ekonomichnogo rozvytku na mezorivni: teorija, metodologija, praktyka : monografija / N. V. Smentyna. – Odesa : Atlant, 2015. – 365 s.

4. Strategija ekonomichnogo ta social'nogo rozvytku mesta Odesy do 2022 roku. – Odesa: TES, 2013. – 79 s.

5. Oficijnyj sajт statystyky torgivli dlja rozvytku mizhnarodnogo biznesu. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.trademap.org/>

6. Pro misto // Oficijnyj Veb-portal m. Novoukrai'uka [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.nu-rada.gov.ua/>

7. Investycijnyj pasport mesta // Oficijnyj Veb-portal m. Novoukrai'uka Kyrovograds'koi' oblasti. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.nu-rada.gov.ua/>

18.09.2018

УДК 338

JEL Classification: H290; K340

Коваленко Артем, Бабміндра Дмитро

ПОДАТОК НА ВИВЕДЕНИЙ КАПІТАЛ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

Метою статті є аналіз реформування податкового законодавства країни. У статті висвітлено функціонування податку на приріст капіталу у світі. Розглянуто особливості застосування податку на виведений капітал на основі